

Justyna Matelska

"Wokół Konwencji Europejskiej:
komentarz do Europejskiej
Konwencji Praw Człowieka", Marek
Antoni Nowicki, Warszawa 2013 :
[recenzja]

Palestra 58/7-8(667-668), 294-295

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

jego realizacji, tak w zakresie praw majątkowych, jak i niemajątkowych, mógłby być zakończony ugodą sądową.

W sferze relacji prywatnoprawnych wizja tradycyjnego rozstrzygnięcia sporów przed sądem powszechnym spotyka się współcześnie z alternatywą w postaci innych sposobów prawnie doniosłego rozwiązania możliwych konfliktów. Wśród owych alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów, które mogłyby być przedmiotem orzeczeń sądów państwowych, arbitraż i mediacja mają obecnie znaczenie podstawowe. Dlatego warto się im przyjrzeć podczas lektury ponad pięćdziesięciu artykułów poświęconych wybranym zagadnieniom postępowania polubownego i mediacji, ofiarowanych Jubilatowi przez grono jego przyjaciół i współpracowników. Objęta nimi rozległa problematyka przedstawiona została w sposób głęboko inspirujący przez wybitnych teoretyków i praktyków arbitrażu gospodarczego. Pozwala nie tylko pogłębić wiedzę dotyczącą sądownictwa polubownego i postępowania mediacyjnego, ale także w należyty sposób ocenić ich walory.

Rozległość tematyki rozpraw dedykowanych doktorowi Andrzejowi Tynelowi, skoncentrowanych jednak na zagadnieniach będących przedmiotem pięćdziesięcioletnich zainteresowań zawodowych i naukowych Jubilata, jest niewątpliwym atutem recenzowanej książki. Pozwala prześledzić problemy dotyczące sądownictwa polubownego i mediacji, a w tym statusu, roli i obowiązków arbitra i mediatora, klauzuli arbitrażowej i zakresu związania nią innych podmiotów, umowy o mediację, postępowania sądowego i mediacyjnego, zakresu rozstrzyganych sporów i konfliktów, roli pełnomocnika w postępowaniu przed sądem polubownym, arbitrażu instytucjonalnego i arbitrażu *ad hoc*, a także kontroli orzeczeń arbitrażowych.

Różnorodność tematyki poszczególnych rozpraw i sposobów ich przedstawienia oraz mnogość stylów pisarskich i metod prezentacji materiału powoduje, że lektura tej *Księgi* jest pożyteczna, inspirująca i po prostu przyjemna, a przez to godna polecenia.

Wart podkreślenia jest fakt, że wśród autorów jest wielu naszych kolegów adwokatów, a wśród nich adwokat Maciej Łaszczuk, który szczególnie przyczynił się do powstania *Księgi* jako przewodniczący jej komitetu redakcyjnego.

Zbigniew Banaszczyk

Marek Antoni Nowicki

Wokół Konwencji Europejskiej.

Komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka

Wyd. 6, Warszawa: Wolters Kluwer 2013, ss. 1196.

W serii wydawniczej *Praktyczne Komentarze Lex* ukazało się szóste, uaktualnione wydanie *Komentarza do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka* autorstwa wybitnego specjalisty w dziedzinie praw człowieka adwokata Marka Antoniego Nowickiego.

Komentarz stanowi cenną pomoc dla profesjonalistów występujących w roli pełnomocników skarżących przed Trybunałem w Strasburgu, prawników i studentów prawa, a także służyć będzie każdemu, kto chce zrozumieć i poznać strasburski mechanizm ochrony praw człowieka. Co warte podkreślenia – prawo do skargi indywidualnej stanowi filar tego systemu.

Marek Antoni Nowicki, wieloletni członek Europejskiej Komisji Praw Człowieka, przedstawia w publikacji bogaty dorobek orzeczniczy Europejskiej Komisji Praw Człowieka i Trybunału Praw Człowieka. Dodatkową wartością publikacji jest stan prawny na dzień 1 stycznia 2013 roku.

Pierwsza część *Komentarza* poświęcona jest mechanizmowi kontrolnemu Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Autor w ujęciu historycznym opisuje najważniejsze reformy Konwencji, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych zmian w sposobie rozpatrywania skarg przez Trybunał oraz tych planowanych, będących przedmiotem debaty na corocznych konferencjach przedstawicieli państw Rady Europy. Szczególnie ważną część publikacji stanowi rozdział dotyczący warunków dopuszczalności skargi. Książka przybliży m.in. prawo do skargi, właściwość Trybunału, procedurę przed Trybunałem, możliwość wystąpienia o pomoc prawną, polubownego zakończenia sprawy, zagadnienie stosowania środków tymczasowych oraz możliwość interwencji strony trzeciej. Opisuje także kwestie związane z wydawaniem wyroków, procedurę wyroku pilotażowego, pojęcie słusznego zadośćuczynienia oraz wykonywania wyroków. Autor poświęcił odrębny rozdział sprawom polskim rozpoznany przez Trybunał. Nadal wiele ze spraw dotyczy przewlekłości postępowania sądowego, nadmiernej długości tymczasowego aresztowania, złych warunków w aresztach i zakładach karnych, naruszenia prawa do poszanowania mienia, prawa do życia prywatnego i rodzinnego, a także naruszenia prawa do swobody wypowiedzi.

W drugiej części *Komentarza*, na tle dorobku orzeczniczego Komisji i Trybunału, Marek Antoni Nowicki szczegółowo opisuje prawa i gwarancje zawarte w Konwencji i Protokołach dodatkowych.

Część trzecia *Komentarza* obejmuje teksty: Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Protokołów do Konwencji: nr 1, nr 4, nr 6, nr 7, nr 12, nr 13, oraz zmieniający system kontrolny Konwencji Protokół nr 14 wraz z aktualnym tekstem Regulaminu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Aneksiem. Publikacja zawiera również tekst Porozumienia europejskiego w sprawie osób uczestniczących w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, wzór skargi oraz informację wyjaśniającą przeznaczoną dla osób wypełniających formularz skargi na podstawie art. 34 Konwencji, wraz z instrukcjami dotyczącymi praktyki w zakresie wniosków o środki tymczasowe, wszczęcia postępowania, argumentów pisemnych, wnoszenia roszczeń o słuszne zadośćuczynienie, zabezpieczonego składania dokumentów drogą elektroniczną oraz wniosków o zachowanie anonimowości.

Całość *Komentarza* uzupełnia wykaz składu sędziowskiego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (według stanu na 1 stycznia 2013 r.) oraz Sekcji IV Trybunału, w której rozpoznawana jest większość polskich spraw, a także wykaz publikacji książkowych Marka Antoniego Nowickiego na temat Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (w języku polskim). Praktyczny i ważny element publikacji stanowi indeks rzeczowy.

Książka, znana na rynku od wielu lat, z pewnością nadal będzie służyć pomocą w poznaniu i skutecznym korzystaniu ze strasburskiego mechanizmu dochodzenia ochrony praw i wolności zagwarantowanych w Konwencji.

Justyna Metelska